

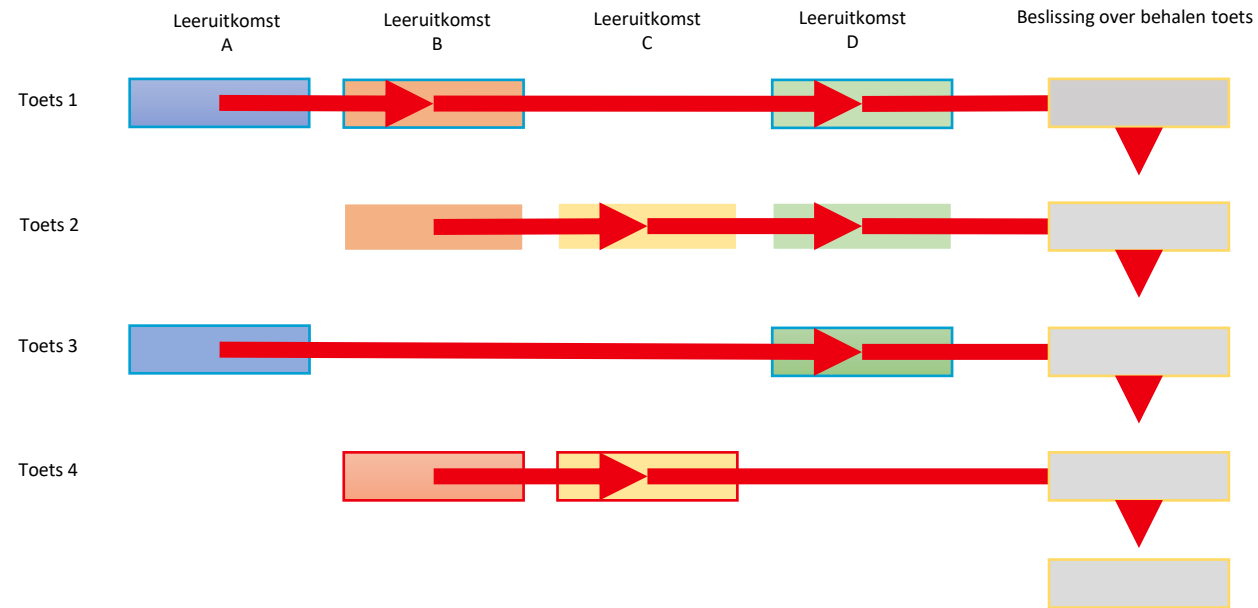
Werken aan feedback geletterdheid binnen principes van programmatisch toetsen

Onderzoekswerkplaats
1 december 2023

Bas Agricola

Conventionele beoordeling is gebaseerd op cijfers van door opleiding gekozen toetsvormen

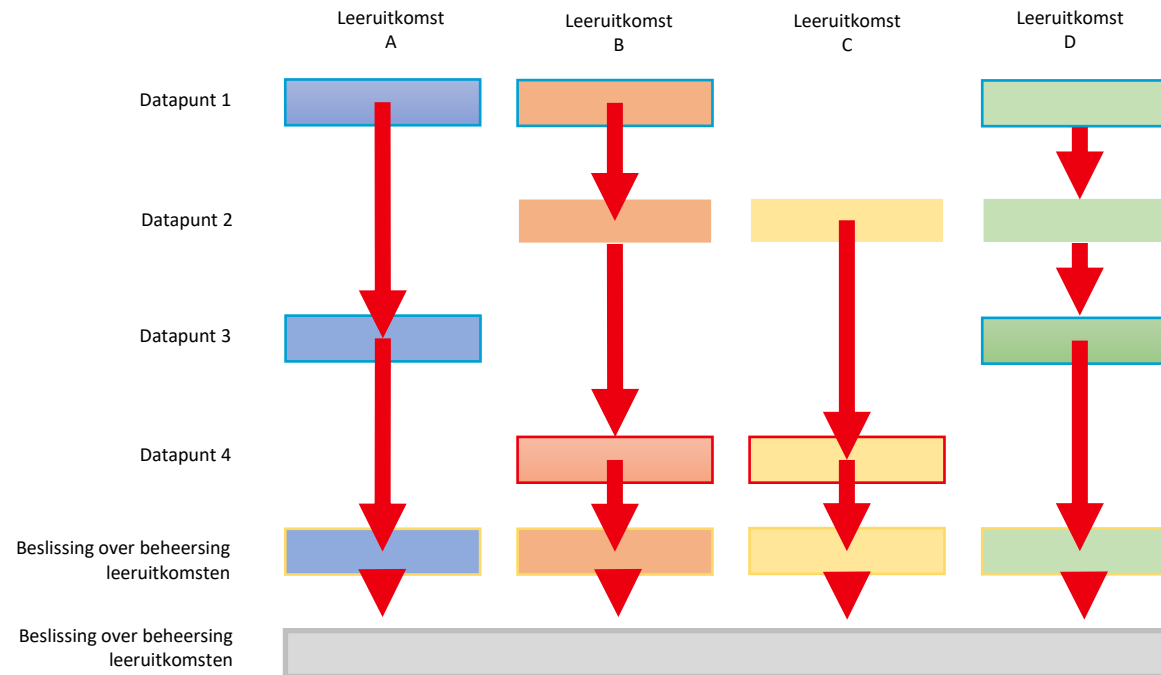
Bron: Baartman, Van Schilt-Mol & Van der Vleuten, 2020

Formatieve en summatieve functie van toetsen

- Focus op zak/slaag beslissingen
- Stimuleren leren voor de toets
- Creëren een hoge toetsdruk
- Splitsen onderwijs en toetsing

Programmatisch toetsen is gebaseerd op informatie over studentprestaties met focus op leeruitkomsten

Bron: Baartman, Van Schilt-Mol & Van der Vleuten, 2020

Low stakes

1 data point

Focus on feedback

Medium stakes

Multiple data points

Focus on diagnosis, new learning goals

High stakes

Many data points

Focus on decisions

Principes van programmatisch toetsen (Baartman et al., 2020)

- Alle toetsvormen zijn slechts datapunten
- Elk data-punt richt zich op het optimaliseren van feedback
- Er is een mix aan verschillende datapunten
- Datapunten worden geaggregeerd naar leeropbrengsten
- High stake beslissingen zijn holistisch van aard

Bron:

- Baartman et al. (2022). Programmatic assessment design choices in nine programs in higher education. In *Frontiers in Education* (p. 738). Frontiers
- Heeneman et al. (2021). Ottawa 2020 consensus statement for programmatic assessment–1. Agreement on the principles. *Medical Teacher*, 43(10), 1139-1148.

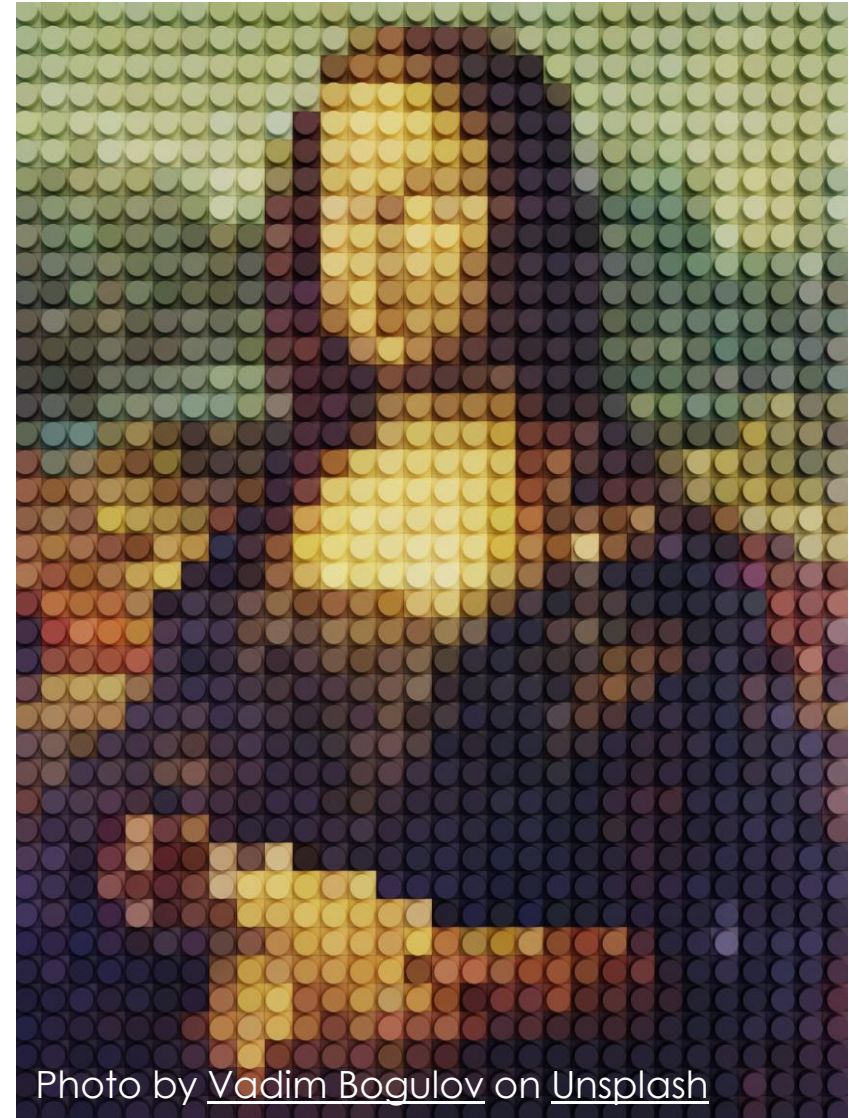

Photo by [Vadim Bogulov](#) on [Unsplash](#)

Principes van programmatisch toetsen (Heeneman et al., 2021)

Table 2. Final Ottawa 2020 consensus principles of programmatic assessment after input of the expert group and Ottawa attendees, changes as compared to Table 1 are indicated in bold.

1	Every (part of an) assessment is but a data-point
2	Every data-point is optimised for learning by giving meaningful feedback to the learner
3	Pass/fail decisions are not given on a single data-point
4	There is a mix of methods of assessment
5	The method chosen should depend on the educational justification for using that method
6	The distinction between summative and formative is replaced by a continuum of stakes
7	Decision-making on learner progress is proportionally related to the stake
8	Assessment information is triangulated across data-points towards an appropriate framework
9	High-stakes decisions (promotion, graduation) are made by in a credible and transparent manner, using a holistic approach
10	Intermediate review is made to discuss and decide with the learner on their progression
11	Learners have recurrent learning meetings with (faculty) mentors/ coaches using a self-analysis of all assessment data
12	Programmatic assessment seeks to gradually increase the learner's agency and accountability for their own learning through the learning being tailored to support individual learning priorities

Source: Heeneman et al. (2021) Ottawa 2020 consensus statement for programmatic assessment – 1. Agreement on the principles, Medical Teacher, 43:10, 1139-1148, DOI: 10.1080/0142159X.2021.1957088

Onderzoeksvraag

Studie A

1) Welke programmatische ontwerpkeuzes maken hbo-opleidingen die programmatisch toetsen implementeren?

Studie B

2) Welke overwegingen en ervaringen hebben opleidingen om hun gemaakte programmatische ontwerpkeuzes te verantwoorden?

Bronnen

Programmatisch toetsen - leernetwerk
703 followers
[View full page](#)

Programmatisch toetsen - leernetwerk
703 followers
4h •

Het leernetwerk Programmatisch Toetsen zal ook in 2023-2024 starten! Het leernetwerk programmatisch toetsen richt zich op opleidingen die bezig zijn met het ontwerp en/of de implementatie van programmatisch toetsen en op opleidingen die programmatisch toetsen al hebben geïmplementeerd. Er is in totaal ruimte voor 40 opleidingen.

Komend studiejaar starten we met twee groepen: in de eerste groep staat uitwisselen en delen van kennis centraal, de tweede groep zal zich - door het uitvoeren van praktijkgericht onderzoek - richten op kennisontwikkeling.

Wil je meer weten? Of wil je je meteen aanmelden? Ga in beide gevallen naar het Forms-formulier: <https://lnkd.in/ejSRESjT>.

implementeren van programmatisch toetsen in studiejaar 2022-2023, waarbij programmatisch toetsen in de gehele opleiding wordt ingezet. De ervaringen met de pilot en de implementatie van programmatisch toetsen in het gehele programma worden gedeeld in dit portret.

Hogeschool Windesheim: Opleiding Oefentherapie – programmatisch toetsen ontwerpen voor een nieuwe opleiding (2022)

Oefentherapie is een nieuwe bacheloropleiding aan Hogeschool Windesheim die in september 2022 van start is gegaan met 62 studenten. Oefentherapie is een vak dat op holistische wijze naar de mens kijkt en zo wil de opleiding ook naar studenten kijken. Hierbij past de keuze voor programmatisch toetsen. In dit portret lees je meer over de ontwerpkeuzes die zijn gemaakt bij het opzetten van de nieuwe opleiding.

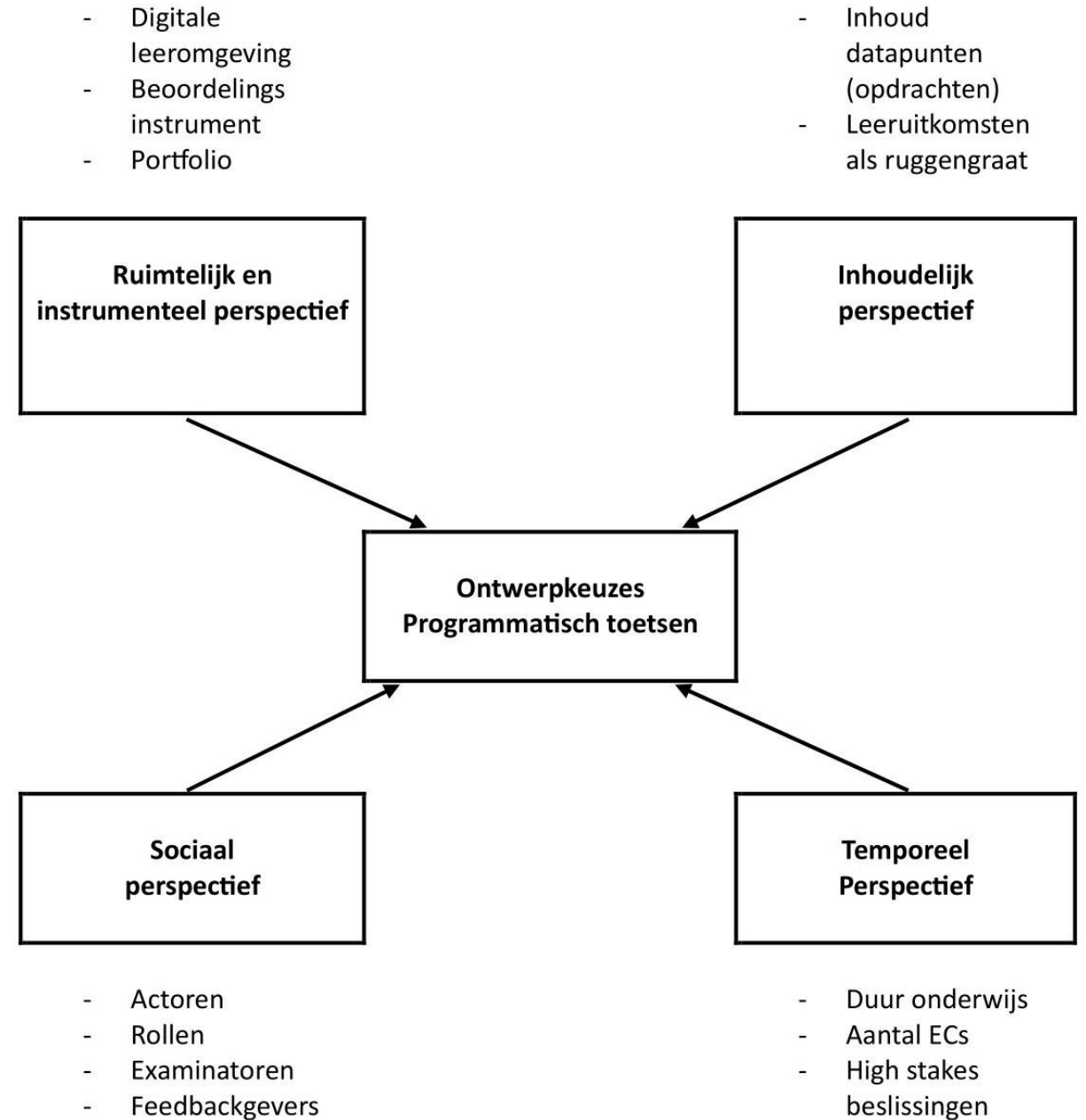
Hogeschool Utrecht: Opleiding Communicatie – als opleiding ingroeien in programmatisch toetsen (2022)

De bacheloropleiding Communicatie aan de Hogeschool Utrecht heeft al de nodige ervaring met programmatisch toetsen: in 2017 zijn ze gestart met het implementeren van programmatisch toetsen in het tweede leerjaar en ondertussen wordt in de gehele opleiding programmatisch getoetst. Elk jaar beginnen tussen de 150 en 200 nieuwe studenten aan de opleiding met in totaal ongeveer 600 a 700 studenten.

HAS Toegepaste Biologie: ambitieuze plannen voor programmatisch toetsen (2021)

PT als Ontwerpvragestuk

- Ontwerp van leeromgevingen (e.g. Bouw et al., 2021)
- Van leren naar leeractiviteit
- Vier ontwerp perspectieven

Bron:

- Bouw et al. (2021). Designable elements of integrative learning environments at the boundary of school and work: a multiple case study. Learning Environments Research, 24(3), 487-517.

Methode Studie A

- Sequentieel mixed methode design (Morse, 2010): studie A-B

Studie A

- Data: 19 praktijkpublicaties van programmatisch toetsen
- Stap 1. Coderen principes van programmatisch toetsen (Heeneman et al., 2021)
- Stap 2. Coderen ontwerp perspectieven (Bouw et al., 2021)
- Stap 3. Thematische analyse van programmatische ontwerpkeuzes
- Analyse met Atlas-ti software

Principes Programmatisch toetsen x Ontwerpperspectieven

	Ontwerpperspectieven				
Principes Programmatisch Toetsen	A. Inhoudelijk	B. Ruimtelijk/ instrumenteel	C. Sociaal	D. Temporeel	Totaal
1. Geen zak/slaag, wel feedback	53	65	81	14	213
2. Datapuntenmix	103	62	19	17	201
3. Ruggengraat	176	22	2	9	209
4. Begeleiding	25	7	99	13	144
5. Eigenaarschap van studenten	34	25	81	14	154
6. Medium-stake	33	31	48	19	131
7. Proportionaliteit	14	9	1	25	49
8. Aggregatie	30	56	2	7	95
9. High-stake	107	85	103	30	325
Totaal	575	362	436	148	1521

11 Ontwerpkeuzes in Programmatisch Toetsen

1. Er zijn alleen vaste datapunten / er is gelegenheid voor vrije datapunten.
2. Alle feedbackperspectieven zijn vastgelegd / studenten kiezen zelf de feedbackperspectieven.
3. De inlevermomenten voor feedback liggen vast / zijn vrij gelaten.
4. De opleiding heeft wel / geen self assessment als datapunt.
5. Kennis wordt wel / niet als datapunt geprogrammeerd.
6. Er is een feedback formulier dat verschilt per datapunt / het beoordelingsinstrument is hetzelfde voor alle datapunten.
7. Er is een medium stake beslissing ingericht om alleen de ontwikkeling van de student in kaart te brengen / om een beslissing te nemen (bijv. over remediëring of go/no-go high stake beslissing).
8. Tijdens de high stake beslissing wordt elke leeruitkomst op voldoende niveau beoordeeld / worden de leeruitkomsten holistisch beoordeeld.
9. Tijdens de high stake beslissing wordt naast het portfolio wel / niet een prestatie van de student (cgi en/of presentatie) meegewogen in de high stake beslissing.
10. De docent die het leerproces begeleidt (bijv. mentor, coach, slb'er) heeft wel / geen rol tijdens de high stake beslissing.
11. De high stake beslissingen vinden elke onderwijsperiode plaats (kwartaal) / elk semester of jaar.

Experiment Voltijd propedeuse HUpabo

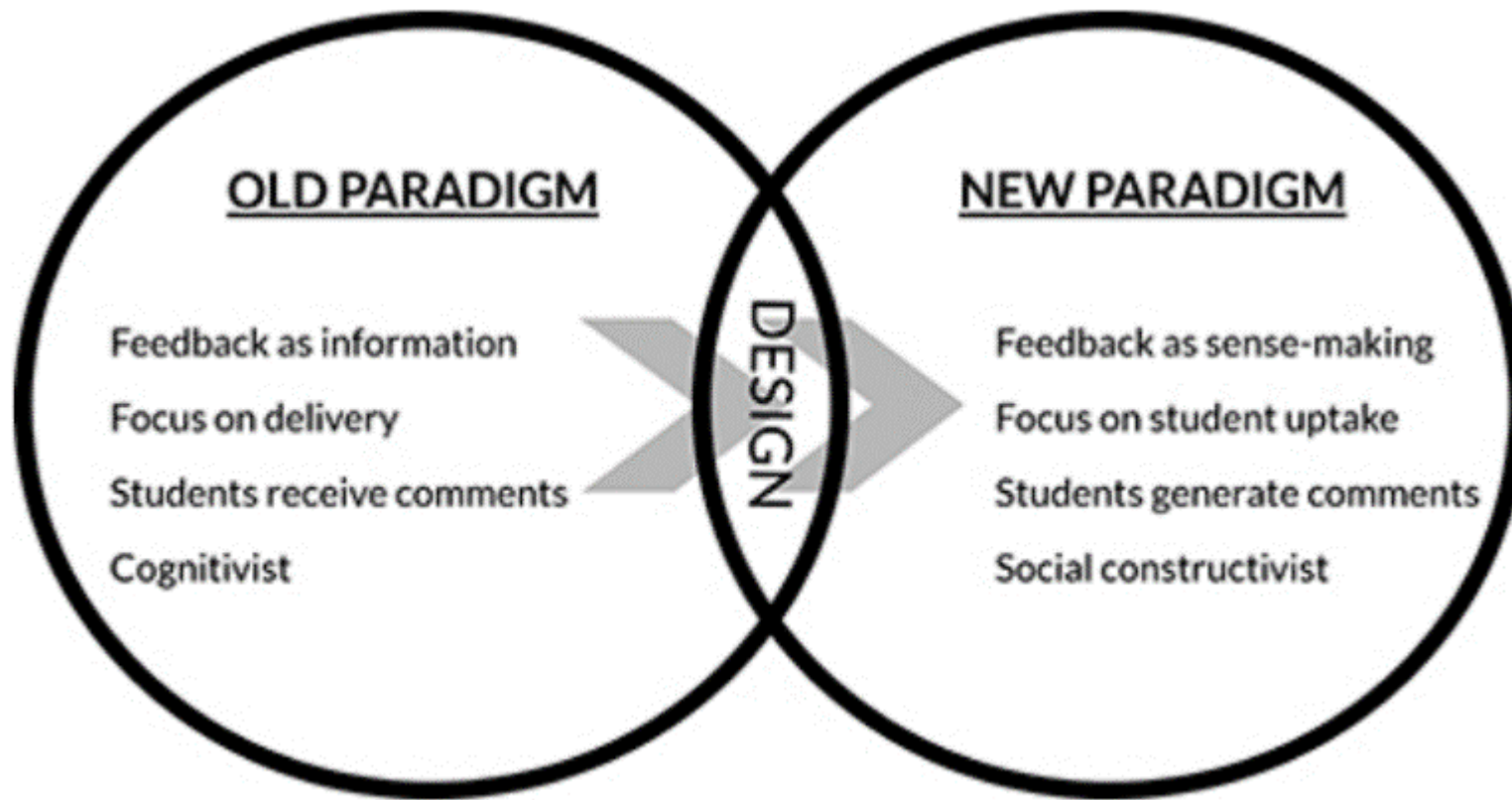
Dichtgetimmerd onderwijsprogramma met toetsen die

- Vooral cijfers toekennen
- Toetsgestuurd leren stimuleren
- Enorme toetsdruk veroorzaken
- Onderwijs en toetsen scheiden
- Minder tijd voor onderwijs
overhouden
- Weinig regie en keuzeruimte (NSE)

Photo by [Eduard Labár](#) on [Unsplash](#)

Student centraal in feedback proces

Oude en nieuwe feedbackparadigma. Uit: Winstone, & Carless (2020), p. 9.

Keuze 1. Feedback om van te leren in semesters

	Periode A	Periode B	Periode C	Periode D
Jaar 1	Mijn eerste les deel 1 <i>Cursus: QTR1-OPNO1-20</i>	Mijn eerste les deel 2 <i>Cursus: QTR1-WOR02-21</i>	Beweging in ontwikkeling <i>Cursus: QTR1-PBI01-14</i>	
	Kennismaken met taal en rekenen-wiskunde <i>Cursus: QTR1-NDRK0-16</i>	Lesgeven in taal, rekenen-wiskunde en ICT <i>Cursus: QTR1-NDRK1-21</i>	Pedagogisch handelen en communiceren <i>Cursus: QTR1-PND01-20</i>	Technisch gesproken reken ik daar op <i>Cursus: QTR1-NRT01-19</i>
	Kunstvaardig <i>Cursus: QTR1-KNS11-19</i>		Observeren ontwikkeling jonge kinderen <i>Cursus: QTR1-PKS01-17</i>	
	Instaptoets rekenen-wiskunde <i>Cursus: QTR1-INST1-1</i>		Laat je horen! <i>Cursus: QTR1-NDM11-16</i>	
	Studie en werk Semester 1 <i>Cursus: QTR1-STWK1-18</i>		Studie en werk Semester 2 <i>Cursus: QTR1-STWK2-18</i>	

De LeerKRACHT
10 EC

Op Avontuur
10 EC

Naam student: HU Pabo Student 1

Studentnummer: 123456

Overzicht De leerKRACHT 2022-2023 (OTR1-EXLKR-22)

Gevalideerde datapunten

Overzicht gevalideerde verplichte datapunten

Datapunt	Gevalideerd	Gevalideerd door
1. Zelfportret		Leerteambegeleider
2. Lesontwerp Taal & ICT_M		Medestudent
3. Lesontwerp Taal & ICT_T		Vakdocent Taal
4. Lesontwerp Taal & ICT_I		Vakdocent ICT
5. Lesontwerp Rekenen _M		Medestudent
6. Lesontwerp Rekenen_R		Vakdocent Rekenen
7. Lesuitvoering Taal & ICT_T		Vakdocent Taal
8. Lesuitvoering Taal & ICT_I		Vakdocent ICT
9. Lesuitvoering Rekenen_R		Vakdocent Rekenen
10. Stage_S		De student zelf
11. Stage_P		Praktijkopleider

Groen wanneer een datapunt minimaal één keer is gevalideerd

Keuze 2

Er was een mix aan producten/prestaties (vaste datapunten) waar feedback op werd gegeven.

Keuze 3. Feedback en feedforward werden gegeven vanuit verschillende perspectieven (vakdocenten, werkveld, medestudenten)

Narratieve feedback

Gesorteerd op datum van nieuw naar oud

Datum	Datapunt	Rol feedbackgever	Naam feedbackgever	Niveau C1	Niveau C2	Niveau C3	Wat gaat goed?	Wat kan beter?	Inzien/bijlage
15-11-2022	04. Lesontwerp Taal & ICT (Vakdocent ICT)	Vakdocent	Geertje Damstra	Onder niveau	Onder niveau	Onder niveau			Inzien
14-11-2022	03. Lesontwerp Taal & ICT (Vakdocent Taal)	Vakdocent	bert jurling	Onder niveau	Op niveau	Op niveau			Inzien
14-11-2022	02. Lesontwerp Taal & ICT (Medestudent)	Medestudent		Op niveau	Op niveau	Op niveau			Inzien
14-11-2022	05. Lesontwerp Rekenen (Medestudent)	Medestudent		Op niveau	Op niveau	Op niveau			Inzien

[←](#) [<](#) [Overzicht](#) | [A. Vakinhoudelijk](#) | [B. Pedagogisch](#) | [C. Vakdidactisch](#) | [D. Professioneel](#) | [Stagedag check-in/check-out](#) | [Vakken](#) [>](#) [>>](#)

Keuze 4. De feedback op elk product/prestatie werd gegeven aan de hand van negen leeruitkomsten als ruggengraat

A1 Vakbeheersing

Je toont aan dat je de kennis van de stof en vaardigheden van het basisschoolcurriculum bezit; dat je de kennis van vakspecifieke leerstofopbouw én vakspecifieke instructie en werkvormen bezit; dat je de kennis van vormen en methoden van toetsen, beoordelen en de registratie van toets gegevens bezit.

B1 Veilig schoolklimaat

Je toont aan dat je een veilige relatie met leerlingen kunt opbouwen, dat je een open en responsieve houding hebt en een optimaal leef- en leerklimaat voor alle deelnemers in een groep kunt bevorderen, in samenwerking met professionals en ouders.

B2 Diversiteit en inclusie

Je toont aan dat je het mogelijk maakt dat alle leerlingen zich optimaal kunnen ontwikkelen; dat je diversiteit waardeert door ontwikkelbehoeften en groei mogelijkheden te signaleren; dat je afstemt op individuele behoeften en gelijkwaardige onderwijskansen creëert.

B3 Persoonsvorming en wereldburgerschap

Je toont aan dat je actief de persoonlijke ontwikkeling van de leerling stimuleert; dat je leerlingen doelmatig ondersteunt bij het innemen van een bewuste positie als wereldburger in een diverse samenleving; dat je verbinding legt met de leefwereld van de leerling en de maatschappelijke context.

C1 Ontwerpcyclus

Je toont aan dat je een krachtige leeromgeving voor een specifieke doelgroep in de onderwijspraktijk realiseert; dat je daarbij recht doet aan verschillen tussen leerlingen en aan actuele inzichten in vakinhoud en vakdidactiek; dat je daarbij de volledige ontwerpcyclus doorloopt, vorm geeft aan leerlijnen en leerarrangementen en vernieuwende en geschikte onderwijsmaterialen ontwikkelt.

C2 Toetsen en leerrendement

Je toont aan dat je in staat bent om weloverwogen vormen van observeren en toetsen te kiezen, te ontwerpen en in te zetten; dat je hiermee systematisch leer-, gedrags- en persoonlijke ontwikkeling van leerlingen analyseert en monitort; dat je in staat bent om deze resultaten te gebruiken bij het evalueren en vormgeven van het onderwijs..

C3 Leerprocessen en leervaardigheden

Je toont aan dat je het leerproces van de leerling centraal stelt; dat je de leerling effectief begeleidt bij het verwerven van kennis en vaardigheden; dat je een toolbox met een diversiteit aan didactische werkvormen en hulpmiddelen doelgericht inzet; dat je effectieve strategieën inzet ter bevordering van leervaardigheden, samenwerken, digitale geletterdheid en zelfregulering van leerlingen.

D1 Professionele identiteit

Je toont aan dat je eigen keuzes en handelen motiveert en verantwoordt; dat je continu werkt aan je eigen professionele ontwikkeling, visie op onderwijs, leraarschap en moreel kader ter verbetering en vernieuwing van de eigen lespraktijk en versterking van de schoolorganisatie; dat je je als leraar ontwikkelt met gebruik van het eigen onderzoekend vermogen, het actief signaleren en verwerken van relevante actuele informatie en kennis, kritische reflectie op het eigen handelen en feedback van anderen daarop, en participatie in netwerken binnen en buiten de school.

D2 Professionele communicatie

Je toont aan dat je schriftelijk en mondeling in helder en correct Nederlands of, indien relevant, in een andere taal, communiceert in studie en beroep.

Keuze 5.

Alle producten en feedback daarop werden verzameld in Scorion portfolio

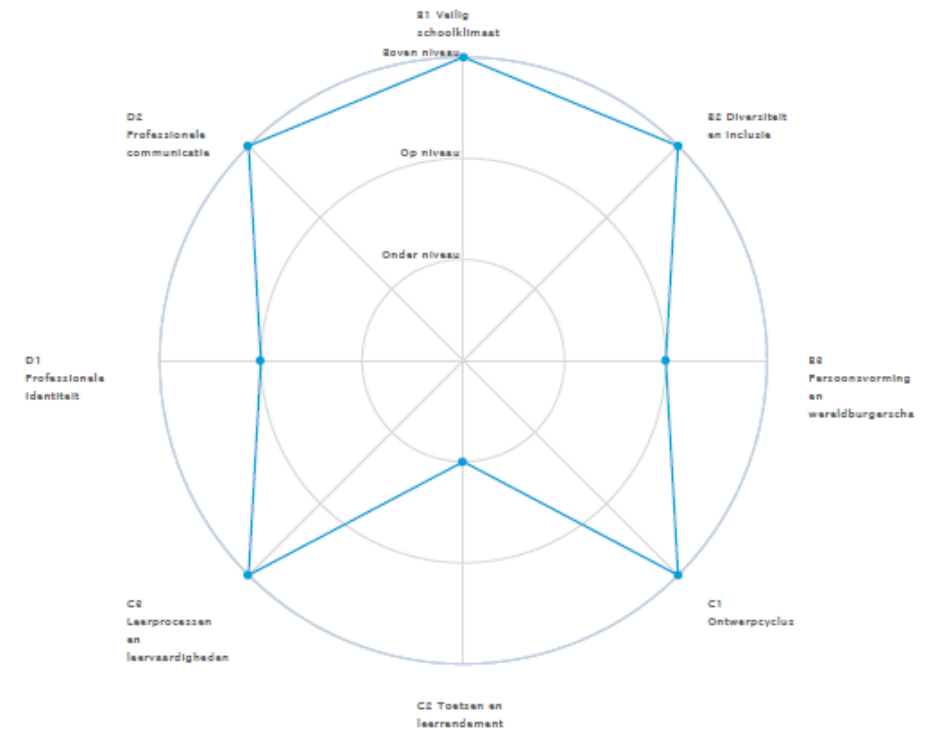
Naam student: HU Pabo Student 1
 Studentnummer: 123456

C. Vakdidactisch bekwaam

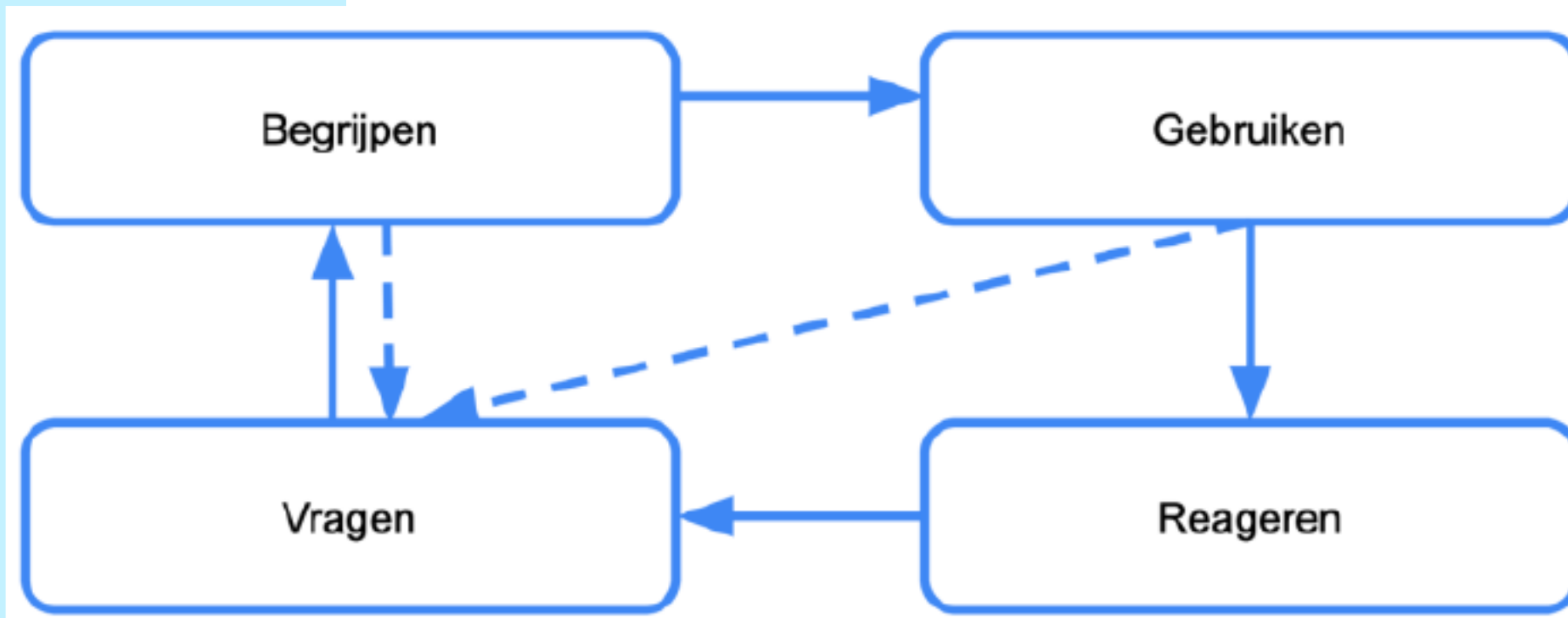
Overzicht leeruitkomsten
 Het niveau per datapunt

Datapunt	C1. Ontwerpcyclus	C2. Toetsen en leerrendement	C3. Leerprocessen en leervaardigheden
2. Lesontwerp Taal & ICT_M	Op niveau	Onder niveau	Onder niveau
3. Lesontwerp Taal & ICT_T	Boven niveau	Onder niveau	Op niveau
4. Lesontwerp Taal & ICT_I	Boven niveau	Op niveau	Onder niveau
5. Lesontwerp Rekenen_M	Onder niveau	Op niveau	Boven niveau
6. Lesontwerp Rekenen_R	Boven niveau	Boven niveau	Boven niveau
7. Lesuitvoering Taal & ICT_T	Op niveau	Op niveau	Op niveau
8. Lesuitvoering Taal & ICT_I	Op niveau	Boven niveau	Op niveau
9. Lesuitvoering Rekenen_R	Op niveau	Boven niveau	Op niveau
10. Stage_S	Onder niveau	Op niveau	Op niveau
11. Stage_P	Boven niveau	Onder niveau	Boven niveau
12. Vrij datapunt			
13. Herstel datapunt			
14. Herstel datapunt stage			

11. Stage Praktijkopleider
 In dit diagram wordt de beoordeling onder, op of boven niveau- weergegeven op leeruitkomsten B1. Veilig schoolklimaat, B2. Diversiteit en inclusie, B3. Persoonsvorming en wereldburgerschap, C1. Ontwerpcyclus, C2. Toetsen en leerrendement, C3. Leerprocessen en leervaardigheden, D1. Professionele identiteit en D2. Professionele communicatie.

Keuze 6. Studenten krijgen feedback training

Bron: Renske A. M. de Kleijn (2021) Supporting student and teacher feedback literacy: an instructional model for student feedback processes, Assessment & Evaluation in Higher Education, DOI: 10.1080/09645292.2021.1947002

Feedback training om feedback geletterdheid van studenten te bevorderen

Photo by [Scott Graham](#) on [Unsplash](#)

Fase 1. Feedback begrijpen met Analyseformulier

A. Begrijpen van Feedback (Wat gaat goed?)

Kijk in het dashboard van Scorion wat je goed hebt gedaan voor de vakinhoudelijke, vakdidactische en professionele bekwaamheid.?

1. Hoe kun je deze sterke punten ook op andere plekken gebruiken?
2. Op welke punten ben je vooruit gegaan (als je eerder al feedback hebt gehad)?

B. Begrijpen van Feedforward (Wat kan beter?)

Kijk in het dashboard van Scorion wat er beter kan voor de vakinhoudelijke, vakdidactische en professionele bekwaamheid.

1. Wat is het advies om niet meer te doen of weg te laten?
2. Wat is het advies om toe te voegen of wel te gaan doen?
3. Hoe kun je deze verbeterpunten ook op andere plekken gebruiken?

Fase 2. Feedback verwerken met Actieplan

- Maak tweetallen en bekijk samen de verbeterpunten van student B die vakdocenten Taal, ICT en Rekenen als ook de medestudent hebben gegeven.
- In het tweetal vraagt student A aan student B de volgende vragen:
 - Wat heb je al goed gedaan?
 - Wat moet je nog verbeteren?
 - Wat ga je doen om dit te verbeteren (welke actie ga je ondernemen)?
 - Hoe ga je die actie uitvoeren (waar verwerk je de feedback)?
- Student B noteert de eigen antwoorden in het actieplan.
- Na 15-20 minuten draaien de rollen om. Student A opent Scorion en student B stelt de vragen

Fase 3 en 4. Reageren op feedback en om feedback vragen

- Ik loop vast, wat moet ik doen?
- Is dit wel goed genoeg?
- Is het nu wel goed?

Photo by [Rohit Farmer](#) on [Unsplash](#)

Ik loop vast, wat moet ik doen?

Dan POWER

Probleem Wat is het probleem waar ik tegen aan loop?

Oplossingen Welke oplossingen zie ik zelf?

Weging Welke gevolgen hebben die oplossingen?

Eigen keuze Welke oplossing zou ik kiezen zonder hulp?

Raad vragen Kun je me hier feedback op geven?

Is dit wel goed genoeg?

Dan CLOSER

Context

Hoeveel tijd heb ik in dit werk gestoken?

Leeruitkomst / **O**nderdeel

Waar wil ik feedback op ontvangen?

Selecteren

Wat vind ik al goed gaan en wat kan beter?

Raad vragen

Kun je mij hier feedback op geven?

Is het nu wel goed?

Dan SUPER

Samenvatting

Welke feedback heb ik al gehad?

Uitleg

Hoe heb ik die feedback gebruikt?

Product/prestatie

Hoe is de feedback terug te zien in mijn product?

Emoties

Hoe reageerde ik op de ontvangen feedback?

Raad vragen

In hoeverre is mijn product nu beter geworden?

Vragen?

bas.agricola@hu.nl

IMPACT YOUR FUTURE